

BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİ VE YAZI TÜRLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Mehmet TURAN*

Özet

Bu araştırma, ilköğretim okulları birinci sınıfında görev yapan sınıf öğretmenlerinin ses temelli cümle yöntemi, bitişik-eğik yazı ve diğer yazı türlerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma, Elazığ il merkezinde görev yapan toplam 102 birinci sınıf öğretmeni üzerinde yürütülmüştür. Araştırma betimsel tarama modelindedir. Veriler, araştırmacı tarafından oluşturulan anket formuyla elde edilmiştir. Verilerin analizinde, SPSS programından faydalanılmış olup, frekans, yüzde, aritmetik ortalama, bağımsız gruplar t testi ve kıkare (kaykare) testi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda; ses temelli cümle yöntemine dayalı olarak yapılan ilk okuma yazma öğretiminde birinci sınıf öğrencilerinin yaklaşık % 95 i mart ayı sonu itibariyle serbest okuma yazmaya geçtikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin ses temelli cümle yönteminde heceye çok rahat ulaştıkları ve bitişik-eğik yazıyı daha hızlı yazdıkları sonucuna ulaşılmıştır. Velilerin ses temelli cümle yöntemi ve bitişik eğik yazıya kısmen olumlu baktıkları ve bu yöntem ve yazı türü hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıkları belirlenmiştir. Yine araştırma sonucunda öğrencilerin en çok "f", "s", "r", "ş", "k", "b", "h" ve "z" harflerini yazarken zorlandıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin en çok "b-d", "r-n", "n-m" ve "c-ç" harflerinin yazımında karışıklık yaşadıkları ve öğrencilerin en çok "b-d", "g", "h", "g", "f", "v", "p", "c" ve "r" seslerini seslendirirken zorlandıkları belirlenmiştir. Ayrıca erkek öğretmenlerin, kadın öğretmenlere göre bitişik-eğik yazıya daha olumlu baktıkları sonucuna da ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Ses temelli cümle yöntemi, yazı türleri, bitişik-eğik yazı

Giriş

Değişen ve gelişen günümüz dünyasında, toplumu oluşturan en önemli unsur insandır. İnsanoğlu toplum içindeki huzuru ve uyumu çeşitli ilke ve kurallarla sağlar. Bu ilke ve kuralların oluşturulmasında ve belirlenmesinde yazma ve okuma önemli bir role sahiptir. Çünkü insanoğlu yazma ve okuma ile çeşitli normlar ortaya koymakta ve buna dayalı olarak yaşamını sürdürmektedir.

Yazma, beyinde yapılandırılmış bilgilerin yazıya dökülmesidir. Yazma süreci, beyinde yapılandırılmış bilgilerin gözden geçirilmesiyle başlanmaktadır. Yazının amacı, yöntemi, konusu ve sınırları belirlenerek yazılacak bilgiler seçilmektedir.

* Yrd. Doç. Dr.; Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü.

Seçilen bilgiler çeşitli zihinsel işlemlerden geçirilerek düzenlenmektedir. Bu işlemler sıralama, sınıflama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma, değerlendirme vb. olmaktadır. Bu işlemler sonucunda düzenlenen bilgiler harflere, hecelere, kelimelere ve cümlelere dökülerek aktarılmaktadır (Güneş, 2007a, 159).

Yazının insan yaşamına birçok rolü ve etkisi olmaktadır. Yazının işlevselliği; iletişimi sağlaması, insan duygu ve düşüncelerini ifade eden bir araç olması, estetik gelişime katkıda bulunması ve insanda el-göz-beyin işbirliğini geliştirmesi olarak sıralanabilir (Uysal, 2008, 305). Bu işlevselliğinin önemi bilindiğinden dolayı yazı öğretimi de büyük önem kazanmakta ve öğretim türü ve şeklide her zaman tartışma konusu olmaktadır.

Yazı öğretimi ile ilgili araştırmalar incelendiğinde, eski araştırmaların çoğu dik temel yazıyı, günümüz araştırmaları ise bitişik eğik yazıyı önerdiği görülmektedir. Hatta günümüz araştırmalarından bazıları bitişik eğik yazının çok daha uygun olduğunu ve okul öncesinden itibaren başlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu araştırmalardan hareketle, çoğu ülkede anaokulundan üniversiteye kadar öğrencilere bitişik eğik yazı öğretilmektedir (Güneş, 2007b, 38-118). Bitişik eğik yazı öğretimi ile birlikte ilk okuma yazma öğretiminin önemli bir ögesi de okuma öğretimidir.

Okuma zihinsel bir süreçtir ve doğrudan gözlenmesi mümkün değildir. Günümüzde okumanın en önemli konusu okunandan anlam kurmadır yani anlamı yapılandırmadır (Akyol, 2008a, 29). Okuma, okunandan anlam bulmak ve anlamlama etkinliğidir. Bu yolla çocuk, düşünce örgüsünü de yeniden düzenlemeye başlar. Harf, hece, kelime ve cümleler öğrencinin ilgisini anlamın farklı seviyelerine yöneltir. Anlamın gerçek hayat bağlamıyla ilişkisi doğrudan doğruya değildir. Bu yüzden bilinen olguları anlaşılır bir şekilde açıklayan harf, hece, kelime ve cümleler bu olguların anlaşılmasına yarayacak kavramaları aydınlatıcı nitelikte olmalıdır (Ferah, 2007, 22).

Okuduğunu anlama gücü okuma eyleminin en temel etkinliğidir. Okuduğunu anlama gücü ile desteklenmeyen bir okuma eyleminin gelişigüzel bir seslendirme ya da heba edilmiş bir zaman kaybindan başka bir anlamı yoktur (Çelenk, 2007, 136). Öğrencilerin okuma anlama sürecini etkili kullanabilmeleri zihinsel ve duyuşsal yönden kendilerini disipline etmelerine bağlıdır (Beydoğan, 2009, 81). Bu disipline etme becerisinin temelini çocuk, birinci sınıfta ilkokuma yazma öğretim sürecinde kazanır.

İlkokuma ve yazma öğretiminin genel amacı, çocuğa yaşamı boyunca kullanacağı okuma-yazmanın temel becerilerini kazandırmaktır (Demirel, 2000, 82). Bu temel becerilere ulaşma açısından eğitim tarihimiz boyunca çeşitli yöntemler kullanılmakla birlikte, birçok yöntem de çoğu zaman tartışma konusu olmuştur. İlkokuma yazma öğretiminde kullanılan tüm yöntemlerin, her birinin üstün yönleri olduğu gibi yine her birinin sınırlılıklarının da olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde günümüzde uygulanan ses temelli cümle yönteminin de üstünlükleri yanında zayıf yönleri de olabilecektir (Arslan, 2006, 31).

Buna dayalı olarak yeni ilkokuma yazma programı olan ses temelli cümle yöntemi ve bu yöntemle birlikte kullanılan bitişik-eğik yazının işlevselliği ve öğretmenler tarafından uygulanabilirliği ve öğrenci velilerince kabul görmesi öğretim sürecinin verimliliği açısından önemlidir. Bu amaçla öğretim sürecinin uygulayıcıları olan ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin alınması öğretim sürecinin etkinliği yönüyle katkı sağlayacağı unutulmamalıdır. Özellikle programın uygulayıcıla-

rinun program sürecinde programı değerlendirmeleri bu araştırmmanın önemini ve güvenini bir kat daha artırmaktadır. Bu açıdan bakıldığında bu araştırmada, ilköğretim okulları birinci sınıfta görev yapan sınıf öğretmenlerinin ses temelli cümle yöntemi ve yazı türlerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi daha etkili ve verimli bir ilköğretim yazma öğretiminin sağlanması yönüyle önemlidir.

Yöntem

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; ilköğretim okulları birinci sınıfında görev yapan sınıf öğretmenlerinin ses temelli cümle yöntemi ve yazı türlerine ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Araştırmanın Modeli

İlköğretim birinci sınıfta ilk okuma yazma öğretiminde kullanılan ses temelli cümle yöntemi, bitişik-eğik yazı ve diğer yazı türlerine ilişkin genel görüşleri belirlemeyi amaçlayan bu araştırma, tarama modelinde olup, betimsel bir nitelik arz etmektedir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Elazığ il merkezinde 2008-2009 eğitim-öğretim yılında birinci sınıfta görev yapan toplam 194 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise Elazığ il merkezinde birinci sınıfta görev yapan basit tesadüfi örneklem yöntemi ile seçilmiş toplam 102 sınıf öğretmeninden oluşmuştur. Örneklem evreni % 52,6 oranında yansıtmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

İlköğretim birinci sınıf Türkçe dersi ilk okuma yazma öğretiminde kullanılan ses temelli cümle yöntemi, bitişik-eğik yazı ve diğer yazı türlerine ilişkin genel görüşleri belirlemeye ilişkin veriler, öğretmen görüşlerinden elde edilmiştir. Bu amaçla, yerli ve yabancı literatür taranıp, uzman görüşleri de alınarak bir anket formu hazırlanmış ve 26 mart 2009 tarihinde Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü' nün yapmış olduğu hizmet-içi eğitim seminerinde birinci sınıf öğretmenlerine araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

Anket formunda toplam 5 adet demografik veri (cinsiyet, sınıf mevcudu, serbest okuma yazmaya geçen öğrenci sayısı, en son mezun olunan okul türü ve mesleki kıdem) ve yine toplam 13 maddelik ses temelli cümle yöntemine yönelik görüş maddeleri, ayrıca toplam 6 adet yazı türlerine (bitişik-eğik yazı, bitişik-dik yazı, eğik yazı ve dik yazı) ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik görüş maddeleri mevcuttur. Ayrıca anket formunda araştırmanın kapsam geçerliliğini artırmak amacıyla 4 adet açık uçlu soru maddesi de oluşturulmuştur. Verilerin analizinde, SPSS programından faydalanılmış olup, frekans, yüzde ve aritmetik ortalama kullanılmıştır. Araştırmada demografik verilere dayalı yapılan karşılaştırmalar da ise bağımsız gruplar t testi ve kıkare (kaykare) testi kullanılmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırma sonuçlarına ilişkin elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve değerlendirilmiştir.

1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik bilgilerine ilişkin bulgular ve yorumlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik bilgilerine ilişkin bulgular Tablo 1, 2 ve 3 te verilmiştir.

1.1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet durumlarına göre genel dağılımı

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet durumlarına göre genel dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	28	28,6
Erkek	70	71,4
Toplam	98	100

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılanların % 71,4 ünün erkek ve % 28,6 sinin da kadın öğretmenden oluştuğu görülmektedir.

1.2. Araştırmaya katılan öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre dağılımı

Tablo 2. Araştırmaya öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türüne göre dağılımı

En Son Mezun Olunan Okul Türü	f	%
Eğitim Enstitüsü	22	22,2
Eğitim Fakültesi	28	28,3
Diğer Fak. (Fen-Edeb. vb.)	49	49,5
Toplam	99	100

Tablo 2 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin % 22,2 sinin Eğitim Enstitüsü, 28,3 ünün Eğitim Fakültesi ve % 49,5 inin de Eğitim Fakültesi dışında farklı bir fakülteden mezun oldukları görülmektedir.

1.3. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre dağılımı

Tablo 3: Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre dağılımı

Mesleki Kıdem	f	%
1-5 yıl	1	1,0
6-10 yıl	16	16,0
11-15 yıl	30	30,0
16-20 yıl	15	15,0
21 yıl ve üstü	38	38,0
Toplam	100	100

Tablo 3 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 1,0 mın 1-5 yıl, % 16,0 mın 6-10 yıl, % 30,0 mın 11-15 yıl, % 15,0 mın 16-20 yıl ve % 38,0 mın 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip oldukları görülmektedir

2. Araştırma kapsamına alınan sınıf öğretmenlerinin görev yaptıkları sınıf mevcut sayıları ve 26 Mart 2009 tarihi itibarıyla serbest okuma evresine geçen öğrenci sayıları

Araştırma kapsamına alınan sınıf öğretmenlerinin görev yaptıkları sınıf mevcut sayıları ve 26 Mart 2009 tarihi itibarıyla serbest okuma evresine geçen öğrenci sayılarının dağılımı Tablo 4 te verilmiştir.

Tablo 4: Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıf mevcut sayıları ve 26 Mart 2009 tarihi itibarıyla serbest okuma evresine geçen öğrenci sayıları

Sınıf Mevcut Sayısı			26 Mart 2009 Tarihinde Serbest Okumaya Geçen Öğrenci Sayısı		
n	f	%	n	f	%
4,00	1	1,0	4,00	1	1,1
10,00	1	1,0	10,00	1	1,1
11,00	1	1,0	11,00	1	1,1
13,00	1	1,0	12,00	1	1,1
14,00	1	1,0	13,00	1	1,1
16,00	2	2,0	14,00	1	1,1
19,00	1	1,0	15,00	1	1,1
20,00	2	2,0	18,00	3	3,2
21,00	3	3,0	19,00	1	1,1
22,00	4	4,0	20,00	3	3,2
23,00	1	1,0	21,00	2	2,2
24,00	4	4,0	22,00	4	4,3
25,00	4	4,0	23,00	1	1,1
26,00	2	2,0	24,00	1	1,1
27,00	1	1,0	25,00	6	6,5
28,00	5	5,0	26,00	4	4,3
29,00	4	4,0	27,00	4	4,3
30,00	5	5,0	28,00	4	4,3
31,00	7	7,0	29,00	6	6,5
32,00	9	9,0	30,00	7	7,5
33,00	6	6,0	31,00	4	4,3
34,00	3	3,0	32,00	4	4,3
35,00	4	4,0	33,00	2	2,2
36,00	4	4,0	34,00	4	4,3
37,00	6	6,0	35,00	6	6,5
38,00	6	6,0	36,00	9	9,7
39,00	1	1,0	37,00	1	1,1
40,00	3	3,0	38,00	2	2,2
41,00	1	1,0	39,00	2	2,2
42,00	1	1,0	40,00	3	3,2
43,00	3	3,0	42,00	1	1,1
45,00	1	1,0	45,00	1	1,1
46,00	2	2,0	46,00	1	1,1
Sınıf Mevcut Ortalama = 30,45			Serbest Okumaya Geçen Öğrenci Mevcut Ortalama = 28,81		

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmaya katılan toplam 102 birinci sınıf öğretmenin ortalama 30,45 oranında sınıf mevcuduna sahip oldukları görülmektedir. Bu ortalama Türk Eğitim Sisteminde eğitim-öğretim sürecinde sınıfların halen ideal mevcut oranında olmadığı ve kalabalık sınıflarda öğretim sürecinin yürütüldüğü anlamına gelmektedir. Araştırmanın yapıldığı 26 Mart 2009 tarihi itibarıyla ortalama her sınıfta 28,81 öğrencinin serbest okuma yazmaya geçtiği görülmektedir. Bu durum sınıf mevcutlarına göre oranlanırsa yaklaşık olarak % 95 lik bir başarı anlamına gelmektedir ki, buda ilk okuma yazma öğretimi açısından önemli bir başarıdır diyebiliriz. Akyol (2008b, 115-116), ses temelli cümle yöntemine dayalı okuma yazma öğretiminde bir öğretmenin haftada 2 harf öğretmesi suretiyle, toplam 14 haftalık bir periyot sürecinde tüm harflerin rahatlıkla öğretilebileceğini belirtmiş ve buna dayalı bir harflerin haftalara göre dağılım tablosu oluşturmuştur. Yine Akyol'a (2008b, 115-116) göre 18 haftalık bir süreçten sonra rahatlıkla öğrenciler serbest okuma yazmaya geçebileceklerdir ki, Tablo 4 deki bulguda bu durumu desteklemektedir.

3. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin ses temelli cümle yöntemine ilişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin ses temelli cümle yöntemine ilişkin görüşleri Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemine ilişkin görüşleri

No	Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Ses Temelli Cümle Yöntemine İlişkin Görüşleri	\bar{X}	ss
1	Size göre ses grupları tablosu oluşturulması çocuğun öğrenmesi, sesi çıkarması açısından hazırlanan sıra doğrudur. Ör. 1. grup e,l,a,t gibi.	3,56	0,93
2	Öğrenciler ses temelli cümle yönteminde heceye çok rahat ulaşmaktadırlar	4,27	0,68
3	Okuma-yazma öğretiminde bilgisayar, cd, öğrenme paketlerinden yeterince yararlanabildim	3,53	1,18
4	Ses Temelli Cümle Yöntemi hakkında veliler yeterli bilgiye sahiptirler	2,19	1,03
5	Veliler Ses Temelli Cümle yöntemine olumlu bakmaktadırlar.	2,95	0,96
6	İlkokuma-yazma öğretiminde bütün yazı çalışmalarını bitişik-eğik yazı ile yapılmalıdır.	3,59	1,18
7	Bitişik eğik yazı ile öğrenciler arasındaki yazım farklılıkları azalmaktadır.	3,30	0,98
8	Bitişik-eğik yazıda öğrenciler harfleri daha kolay algılamaktadırlar.	3,43	1,12
9	Bitişik eğik yazı alışkanlığı, öğrencilerin dik temel harflerle yazılan metinleri okumalarında problem çıkarır.	2,81	1,10
10	Bitişik eğik yazı ile öğrenciler daha az hatalı yazı yazmaktadırlar	3,16	0,97
11	Bitişik eğik yazı ile öğrenciler daha hızlı yazı yazmaktadırlar	3,72	1,06
12	Veliler bitişik-eğik yazıya olumlu bakmaktadırlar.	2,63	0,97
13	Veliler bitişik-eğik yazı hakkında yeterli bilgiye sahiptirler.	2,17	0,99

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılanların 2. madde olan "Öğrenciler ses temelli cümle yönteminde heceye çok rahat ulaşmaktadırlar" görüş maddesine "tamamen katılıyorum" ($\bar{x}=4,27$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılanların 11. madde olan “Bitişik eğik yazı ile öğrenciler daha hızlı yazı yazmaktadırlar.” ($\bar{x}=3,72$) görüş maddesi, 6. madde olan “İlkokuma-yazma öğretiminde bütün yazı çalışmaları bitişik-eğik yazı ile yapılmalıdır.” ($\bar{x}=3,59$) görüş maddesi, 1. madde olan “Size göre ses grupları tablosu oluşturulması çocuğun öğrenmesi, sesi çıkarması açısından hazırlanan sıra doğrudur.” ($\bar{x}=3,56$) görüş maddesi ve 3. madde olan “Okuma-yazma öğretiminde bilgisayar, cd, öğrenme paketlerinden yeterince yararlanabildim.” ($\bar{x}=3,53$) görüş maddesine “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Ses gruplarına yönelik hazırlanan tablonun çocuğun öğrenmesi, sesi çıkarması açısından hazırlanan sıranın doğruluğuna yönelik öğretmen görüşleri Turan’ (2007: 126) ın yaptığı çalışma ile tutarlılık göstermektedir.

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılanların 8. madde olan “Bitişik-eğik yazıda öğrenciler harfleri daha kolay algılamaktadırlar.” ($\bar{x}=3,43$) “kısmen katılıyorum” a yakın olmakla birlikte “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Ayrıca, 7. madde olan “Bitişik eğik yazı ile öğrenciler arasındaki yazım farklılıkları azalmaktadır” ($\bar{x}=3,30$) “katılıyorum” a yakın olmakla birlikte “kısmen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Yine Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılanların 10. madde olan “Bitişik eğik yazı ile öğrenciler daha az hatalı yazı yazmaktadırlar” ($\bar{x}=3,16$) görüş maddesi ve 5. madde olan “Veliler Ses Temelli Cümle yöntemine olumlu bakmaktadırlar.” ($\bar{x}=2,95$) görüş maddesine “kısmen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılanların 7. madde olan “Bitişik eğik yazı alışkanlığı, öğrencilerin dik temel harflerle yazılan metinleri okumalarında problem çıkarır.” ($\bar{x}=2,81$) ve 12. madde olan “Veliler bitişik-eğik yazıya olumlu bakmaktadırlar.” ($\bar{x}=2,63$) görüş maddesine “katılmıyorum” a yakın olmakla birlikte “kısmen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılanların 4. madde olan “Ses Temelli Cümle Yöntemi hakkında veliler yeterli bilgiye sahiptirler” ($\bar{x}=2,19$) görüş maddesi ve 13. madde olan “Veliler bitişik-eğik yazı hakkında yeterli bilgiye sahiptirler.” ($\bar{x}=2,17$) görüş maddesine “katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu bulgu, Turan, vd. (2008, 686) yapmış oldukları araştırmada “Velilerin bitişik eğik yazı hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları görüşüne öğretmenlerin % 70,5 inin “hayır”, % 22,3 ünün “kısmen ve % 7,1 inin “evet” düzeyinde görüş bildirdikleri bulgusuyla tutarlılık göstermektedir. Yine bu duruma dayalı olarak Kazu vd. (2006, 237-247) yapmış oldukları araştırmada ilk okuma yazma öğretiminde öğrencilerin bitişik eğik yazıyı öğrenmelerinde velilerin yeterli desteği vermediği araştırma sonucuyla tutarlılık göstermesi önemli bir bulgu olmakla birlikte düşündürücü bir durum olduğu da ifade edilebilir.

4. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yazı türlerine ilişkin genel görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yazı türlerine ilişkin görüşleri Tablo 6 da verilmiştir.

Tablo 6. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yazı türlerine ilişkin genel görüşleri

Yazı Türlerine İlişkin Görüş Maddeleri	Bitişik Eğik Yazı		Bitişik Dik		Eğik Yazı		Dik Yazı	
	f	%	f	%	f	%	f	%
14. Size göre hangi yazı türü öğrencinin algısına daha uygundur?	52	52,0	18	18,0	10	10,0	20	20,0
15. İlkokuma-yazma öğretiminde hangi yazı türü öğretilmelidir?	55	55,0	14	14,0	14	14,0	17	17,0
16. Size göre hangi yazı türünün öğretimi daha kolaydır?	41	40,6	14	13,9	14	13,9	32	31,7
17. Öğrenci açısından hangi yazı türünün öğrenimi daha kolaydır?	41	41,4	13	13,1	12	12,1	33	33,3
18. Ses temelli cümle yöntemine göre en uygun yazı türü hangisidir?	56	55,4	12	11,9	11	10,9	22	21,8
19. Öğrencilerin hızlı yazma becerisi kazanması açısından hangi yazı türü daha uygundur?	64	63,4	11	10,9	8	7,9	18	17,8

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yazı türlerine ilişkin görüşlerin analizinin verildiği Tablo 6 incelendiğinde, 14. madde olan “Size göre hangi yazı türü öğrencinin algısına daha uygundur” soru maddesine araştırmaya katılan öğretmenlerin % 52 sinin “bitişik-eğik yazı”, % 20 sinin “dik yazı”, % 18 inin “bitişik-dik yazı” ve % 10 unun da “eğik yazı” tercihinde buldukları görülmektedir.

Tablo 6 incelendiğinde, 15. madde olan “İlkokuma-yazma öğretiminde hangi yazı türü öğretilmelidir?” soru maddesine araştırmaya katılan öğretmenlerin % 55 inin “bitişik-eğik yazı”, % 17 sinin “dik yazı” ve % 14 ünün de “bitişik-dik yazı” ve “eğik yazı” tercihinde buldukları görülmektedir.

Yine Tablo 6 incelendiğinde 16. madde olan “Size göre hangi yazı türünün öğretimi daha kolaydır?” soru maddesine araştırmaya katılan öğretmenlerin % 40,6 sının “bitişik-eğik yazı” ve % 31,7 sinin “dik yazı” tercihinde buldukları görülmektedir. Yine 17. madde olan “Öğrenci açısından hangi yazı türünün öğrenimi daha kolaydır?” soru maddesine araştırmaya katılan öğretmenlerin % 41,4 ünün “bitişik-eğik yazı” ve % 33,3 ünün de “dik yazı” tercihinde buldukları görülmektedir.

Tablo 6 incelendiğinde 18. madde olan “Ses temelli cümle yöntemine göre en uygun yazı türü hangisidir?” soru maddesine araştırmaya katılan öğretmenlerin % 55,4 ünün “bitişik-eğik yazı”, % 21,8 inin “dik yazı”, % 11,9 unun “bitişik-dik yazı” ve % 10,9 unun “dik yazı” tercihinde buldukları görülmektedir.

Tablo 6 incelendiğinde 19. madde olan “Öğrencilerin hızlı yazma becerisi kazanması açısından hangi yazı türü daha uygundur?” soru maddesine araştırmaya

katılan öğretmenlerin % 63,4 ünün “bitişik-eğik yazı”, % 17,8 inin “dik yazı”, % 10,9 unun “bitişik-dik yazı” ve % 7,9 unun “eğik yazı” tercihinde buldukları görülmektedir.

Genel sonuç olarak, sınıf öğretmenlerin bitişik-eğik yazının “öğrencinin algısına daha uygun olduğu”, “ilkokuma yazma öğretiminde kullanılması gerekliliği”, ses temelli cümle yöntemine uygun olduğu” ve “hızlı yazma açısından tercih edilmesi gerekliliği” sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen açısından bu yazı türünü öğretmenin ve öğrenci açısından bu yazıyı öğrenmenin daha kolay olduğu açısından her 2 yazı türünü de belli oranda öğretmenlerin tercih ettikleri görülmekle birlikte, “bitişik-eğik yazı” tercihi öğretmenler tarafından biraz daha fazla tercih edilmiştir.

5. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bitişik-eğik yazı ile ilk okuma yazma öğretimine uygunluk açısından tahta türlerine ilişkin görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin bitişik-eğik yazı ile ilk okuma yazma öğretimine uygunluk açısından tahta türlerine ilişkin görüşleri Tablo 7 de verilmiştir.

Tablo 7. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bitişik-eğik yazı ile ilk okuma yazma öğretimine uygunluk açısından tahta türlerine ilişkin görüşleri

Bitişik-eğik yazı ile ilk okuma yazma öğretiminde hangi tahta türü daha uygundur?	f	%
Kara (Tebeşirli) Tahta	19	21,1
Cam Kalemli Tahta	28	31,1
Akıllı Tahta	43	47,8
Toplam	90	100

Tablo 7 incelendiğinde, bitişik-eğik yazıya uygunluk açısından ilkokuma-yazma öğretiminde araştırmaya katılan öğretmenlerin % 47,8 inin akıllı tahta, % 31,1 inin cam kalemli tahta ve % 21,1 inin ise tebeşirli tahtayı tercih etmeyi daha uygun gördükleri görülmektedir. Bu bulguya dayanılarak öğretmenlerin ilk okuma yazma öğretimi açısından akıllı tahtayı daha uygun buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bunun nedeni akıllı tahta ile çeşit çeşit renkli kalemlerin kullanılması ve bilgisayar destekli okuma yazma öğretiminin daha kolay şekilde yürütülmesi şeklinde yorumlanabilir.

6. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemine yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Araştırmaya katılan öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemine yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması Tablo 8 de verilmiştir. Bu tabloda sadece 0,05 düzeyinde anlamlı fark çıkan maddeler yazılmış ve yorumlanmıştır.

Tablo 8. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre ses temelli cümle yöntemine yönelik görüşleri

M. No.	Okul Türü	\bar{x}	S	t	P
4	Kadın (n=28)	1,75	0,75	2,785	0,006*
	Erkek (n=70)	2,37	1,07		
7	Kadın (n=28)	2,92	0,98	2,284	0,025*
	Erkek (n=70)	3,41	0,94		
13	Kadın (n=28)	1,82	0,77	2,472	0,015
	Erkek (n=70)	2,36	1,04		

*P<.05

Tablo 8 incelendiğinde, 4. madde olan, “Bitişik eğik yazı ile öğrenciler arasındaki yazım farklılıkları azalmaktadır” görüş maddesine, araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark vardır [$t=2,284$; $p<.05$ ($p=.025$)]. Bu fark, erkek öğretmenler lehinedir. Erkek öğretmenler ($\bar{x}=2,37$) kadın öğretmenlere göre ($\bar{x}=1,75$), Ses Temelli Cümle Yöntemi hakkında velilerin daha çok bilgiye sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Yine Tablo 8 incelendiğinde, 7. madde olan, “Ses Temelli Cümle Yöntemi hakkında veliler yeterli bilgiye sahiptirler” görüş maddesine, araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark vardır [$t=2,785$; $p<.05$ ($p=.006$)]. Bu fark, erkek öğretmenler lehinedir. Erkek öğretmenler ($\bar{x}=3,41$) kadın öğretmenlere göre ($\bar{x}=2,92$), Bitişik eğik yazı ile öğrenciler arasındaki yazım farklılıklarının azaldığını daha çok kabul etmektedirler.

Tablo 8 incelendiğinde, 13. madde olan, “Veliler bitişik-eğik yazı hakkında yeterli bilgiye sahiptirler” görüş maddesine, araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark vardır [$t=2,472$; $p<.05$ ($p=.015$)]. Bu fark, erkek öğretmenler lehinedir. Erkek öğretmenler ($\bar{x}=1,82$) kadın öğretmenlere göre ($\bar{x}=2,36$), bitişik eğik yazı ile öğrenciler arasındaki yazım farklılıklarının azaldığını daha çok kabul etmektedirler.

Genel sonuç olarak, kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre velilerin ses temelli cümle yöntemi ve bitişik eğik yazı hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını daha çok benimsedikleri söylenebilir.

7. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yazı türlerine yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yazı türlerine yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması Tablo 9 da verilmiştir. Bu tabloda sadece 0,05 düzeyinde anlamlı fark çıkan maddeler yazılmış ve yorumlanmıştır.

Tablo.9. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yazı türlerine yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

M. No.	Yazı Türü	Kadın		Erkek		X ²	p
		f	%	f	%		
14	<i>Bitişik Eğik Yazı</i>	9	33,3	41	59,4	11,177	0,011*
	<i>Bitişik Dik Yazı</i>	9	33,3	8	11,6		
	<i>Eğik Yazı</i>	1	3,7	9	13,0		
	<i>Dik Yazı</i>	8	29,6	11	15,9		
15	<i>Bitişik Eğik Yazı</i>	9	32,1	44	64,7	11,006	0,012*
	<i>Bitişik Dik Yazı</i>	7	25,0	6	8,8		
	<i>Eğik Yazı</i>	4	14,3	10	14,7		
	<i>Dik Yazı</i>	8	28,6	8	11,8		
18	<i>Bitişik Eğik Yazı</i>	11	39,3	43	62,3	8,592	0,035*
	<i>Bitişik Dik Yazı</i>	7	25,0	4	5,8		
	<i>Eğik Yazı</i>	3	10,7	8	11,6		
	<i>Dik Yazı</i>	7	25,0	14	20,3		
19	<i>Bitişik Eğik Yazı</i>	12	42,9	51	73,9	11,034	0,012*
	<i>Bitişik Dik Yazı</i>	5	17,9	5	7,2		
	<i>Eğik Yazı</i>	2	7,1	6	8,7		
	<i>Dik Yazı</i>	9	32,1	7	10,1		

*p <.05

Tablo 9 incelendiğinde, yapılan kıkare testi sonucunda 14. madde olan “Size göre hangi yazı türü öğrencinin algısına daha uygundur?” soru maddesini erkek öğretmenler (% 59,4) bitişik eğik yazıyı, kadın öğretmenlere (% 33,3) göre daha çok benimsedikleri görülmektedir.

Tablo 9 incelendiğinde, yapılan kıkare testi sonucunda 15. madde olan “İlkokuma-yazma öğretiminde hangi yazı türü öğretilmelidir?” soru maddesini erkek öğretmenler (% 64,7) bitişik eğik yazıyı, kadın öğretmenlere (% 32,1) göre daha çok benimsedikleri görülmektedir. Bu bulgu, Turan vd. (2008: 686-687) yapmış olduğu araştırmadaki erkek öğretmenlerin (% 68,3) bitişik eğik-dik yazıyı, kadın öğretmenlere (% 38,0) göre daha çok benimsedikleri ve yine kadın öğretmenlerin (% 62,0) eğik-dik yazıyı erkek öğretmenlere (% 31,7) göre ilkokuma yazma öğretiminde kullanılması gerekliliğini daha çok benimsedikleri araştırma sonucuyla tutarlılık göstermektedir.

Yine Tablo 9 incelendiğinde, yapılan kıkare testi sonucunda 18.madde olan “Ses temelli cümle yöntemine göre en uygun yazı türü hangisidir?” soru maddesini erkek öğretmenler (% 62,3) bitişik eğik yazıyı, kadın öğretmenlere (% 39,3) göre daha çok benimsedikleri görülmektedir.

Tablo 9 incelendiğinde, yapılan kıkare testi sonucunda 19. madde olan “Öğrencilerin hızlı yazma becerisi kazanması açısından hangi yazı türü daha uygundur?” soru maddesini erkek öğretmenler (% 73,9) bitişik eğik yazıyı, kadın öğretmenlere (% 42,9) göre daha çok benimsedikleri görülmektedir.

Genel sonuç olarak, erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre bitişik-eğik yazıyı daha çok benimsedikleri ve kabullendikleri söylenebilir.

8. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemi ve yazı türlerine yönelik görüşlerinin mezun olunan okul türü ve mesleki kıdem değişkenlerine göre karşılaştırılması

Araştırmaya katılan öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemi ve yazı türlerine yönelik görüşlerinin mezun olunan okul türü ve mesleki kıdem değişkenlerine göre karşılaştırılması sonucunda, hiçbir maddede 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

9. Araştırmaya katılan öğretmenlerin açık uçlu maddelere ilişkin görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlere göre, öğrenciler en çok “b-d” (f(frekans)=52), “ğ” (f=25), “h” (f=23), g (f=21), “f” (f=18), “v”(f=17), “p” (f=15), “c” (f=14), “r” (f=12) seslerini seslendirirken zorlanmaktadırlar. Yine araştırmaya katılan öğretmenlere göre, öğrenciler en çok “f” (f(frekans)=48), “s” (f=40), “r” (f=22), “ş” (f=21), “k” (f=19), “b” (f=16), “h” (f=14) ve “z”(f=12) ve harflerini yazarken zorlanmaktadırlar. Ayrıca öğretmenlere göre öğrenciler en çok “b-d” (f=50), “r-n” (f=24), “n-m” (f=9) ve “c-ç” (f=8) harflerini yazarken sıkıntı yaşamakta ve zorlanmaktadırlar. Bu bulgular Baş'ın (2006: 222), yapmış olduğu araştırmadaki n-m, b, p, gibi harflerde sıklıkla yazım yanlışı bulgularıyla da örtüşmektedir. Yine bu bulgular, Turan, vd. (2008, 687) öğrencilerin en çok “f”, “s”, “r”, “k”, “z”, “H”, “A” ve “S” harflerini yazarken zorlandıkları ve yine “b-d”, “a-o”, “ı-i” ve “u-ü” harflerini yazarken öğrencilerin karışıklık yaşadıkları bulgularını da desteklemektedir. Ocak, vd. (2007, 194) nın yapmış oldukları araştırmaya göre öğrenciler ve öğretmenler bitişik eğik yazı yazımında güç yazılan harfler konusunda aynı görüşlere sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır ki, bu sonuç yapılan bu araştırmanın öğrenci açısından ve öğretmen açısından zorlanan harflerin belirlenmesi açısından ilk okuma yazma öğretimi yönüyle önemini artırmaktadır.

Sonuçlar ve Öneriler

Araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve öneriler şöyledir:

- Yeni ilk okuma yazma yöntemi olan ses temelli cümle yöntemine dayalı olarak yapılan ilk okuma yazma öğretiminde birinci sınıf öğrencilerinin yaklaşık % 95 i mart ayı sonu itibarıyla serbest okuma yazmaya geçmektedirler.
- Sınıf öğretmenlerine göre, öğrenciler ses temelli cümle yönteminde heceye çok rahat ulaşmaktadırlar
- Sınıf öğretmenlerine göre bitişik-eğik yazı öğrenci algısını daha uygun olmakla beraber ilk okuma yazma öğretiminde bitişik-eğik yazı türü ile öğretim yapılmalıdır.
- Öğretmenlere göre öğrenciler bitişik-eğik yazıyı daha hızlı yazmaktadırlar.

- Velilerin ses temelli cümle yöntemine kısmen olumlu bakmaktalar ve bu yöntem hakkında yeterli bilgi sahibi değildirler.
- Velilerin bitişik-eğik yazı türüne kısmen olumlu bakmaktalar ve bu yazı türü hakkında yeterli bilgi sahibi değildirler.
- Bitişik-eğik yazıya uygunluk açısından ilk okuma yazma öğretiminde sınıf öğretmenlerinin % 47,8 i akıllı tahtayı, % 31,1 i cam kalemlili tahtayı ve % 21,1 i ise tebeşirli tahtayı daha uygun görmekte-dirler.
- Erkek öğretmenler, kadın öğretmenlere göre bitişik-eğik yazıya daha olumlu bakmaktadırlar.
- Sınıf öğretmenlerine göre, öğrenciler en çok “f”, “s”, “r”, “ş”, “k”, “b”, “h” ve “z” harflerini yazarken zorlanmaktadırlar. Öğretmenlere göre, öğrenciler en çok “b-d”, “r-n”, “n-m” ve “c-ç” harflerini yazarken zorlanma ve sıkıntı yaşamaktadırlar.
- Sınıf öğretmenlerine göre öğrenciler en çok “b-d”, “ğ”, “h”, “g”, “f”, “v”, “p”, “c” ve “r” seslerini seslendirirken zorlanmaktadırlar.
- Yeni ilk okuma yazma yöntemi olan ses temelli cümle yöntemi hakkında veliler yeterince bilgilendirilmelidir.
- Yeni ilk okuma yazma programında kullanılan bitişik eğik yazı hakkında veliler yeterince bilgilendirilmelidir
- Kadın öğretmenlerin bitişik eğik yazıya yönelik daha az olumlu bakış açılarının olmasının nedenleri araştırılabilir.
- İlköğretim birinci sınıf ortamları çağdaş öğretim araç-gereç ve materyalleriyle donatılması gerekir. Özellikle akıllı tahta kullanımına yönelik ilk okuma yazma öğretimindeki etkililiğine yönelik araştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- AKYOL, Hayati (2008a). **Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri**, Kök Yayıncılık, Ankara.
- AKYOL, Hayati (2008b) **Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi**, Pegema Yayınları, Ankara.
- ARSLAN, Mehmet (2006). “*Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Uygulanması*”, **İlköğretmen Eğitimci Dergisi**, 2006, S.4, ss.25-31.
- BAŞ, Özlem (2006). “*Ses Temelli Cümle Yöntemi Ve Bitişik Eğik Yazıyla İlkokuma Yazma Öğretiminde Alternatif Harf Sıralaması*”, **Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi**, Kök Yayıncılık, Cilt: 1, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- BEYDOĞAN, H. Ömer (2009). “*Okuma-Anlama Sürecinde İşe Koşulan Stratejiler ve Bu Stratejiler Kapsamında Kullanılan Teknikler*”, **Milli Eğitim**, Kış 2009, S.181, ss.65-83.
- ÇELENK, Süleyman (2007). **İlkokuma Yazma Programı ve Öğretimi**, Maya Akademi, Ankara.
- DEMİREL, Özcan (2000). **Türkçe Öğretimi**, Pegema Yayınları, Ankara.
- FERAİ, Aysel (2007). **Türkçe İlkokuma Yazma Öğrenme**, Nobel Yayınları, Ankara.
- GÜNEŞ, Firdevs (2007a). **Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma**, Nobel Yayınları, Ankara.
- GÜNEŞ, Firdevs (2007b). **Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Zihinsel Yapılandırma**, Nobel Yayınları, Ankara.
- KAZU, Hilal ve ERSÖZLÜ, N. Zehra (2006). “*Yeni Müfredatla Gelen Bitişik Eğik Yazıya İlişkin Öğretmen Görüşleri*”, **Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi**, Kök Yayıncılık, Cilt:2, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- OCAK, G., ERTÜRK, İ. A. ve KARACA, H. N. (2007). “*Bitişik Eğik Yazı Yazmada İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Zorlandıkları Harfler Üzerine Bir Değerlendirme (Afyonkarahisar İl Örneği)*”, **VI. Ulusal sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu**, Nobel Yayıncılık, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- TURAN, Mehmet (2007). **İlköğretim 1. Sınıf Türkçe Dersi İlk Okuma Yazma Programında Uygulanan Ses Temelli Cümle Yönteminin Uygulamadaki Etkililiği**, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Elazığ.
- TURAN, M., ÖZERCAN, M. ve ŞAHİN, Ç. (2008). “*Sınıf Öğretmenlerinin Yazı Türlerine İlişkin Görüşleri*”, **VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu**, Nobel Yayınları, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- UYSAL, Sayit (2008). “*İlköğretim Yazı Dersi Programının Tarihsel Değişim Süreci İçerisinde Bitişik Yazı Eğitimi*”, **Kastamonu Eğitim Dergisi**. 16 (1) ss.303-314

VIEWS OF FIRST GRADE TEACHERS ON SOUND-BASED SENTENCE METHOD AND WRITING TYPES

Mehmet TURAN*

Abstract

Present study was performed to determine views of first grade teachers in primary schools on sound-based sentence method, italic handwriting and other writing types. Research was carried out on total 102 first grade teachers who worked in the center of Elazığ. Research is in descriptive survey model. The data were collected through the questionnaire developed by the researcher. From obtained data analysis, frequency and percentage, mean, independent samples t test and chi-square test were used.

As a result of the research, it was determined that 95 % of the first grade students, who were taught with sound-based sentence method, acquired the skills of freely reading-writing due on the end of March. Also, it was found that first grade students were able to achieve syllable very comfortable and they were able to write fast italic handwriting in the sound-based sentence method. Parents viewed sound-based sentence method and italic handwriting as partially positive. However, it was determined that parents did not have sufficient information about this method and writing type. Also, it was identified most first grade students had difficulty when writing "f", "s", "r", "ş", "k", "b", "h" and "z" letters. Furthermore, most students confused when writing b-d", "r-n" ,"n-m" ve "c-ç" letters and it was determined that they mostly confused when "b-d", "ğ", "h", "g", "f", "v", "p", "c" and "r". sounds are called.

Key Words: Sound-based sentence method, writing types, italic-hand writing

* Assistant Professor Dr.; Fırat University, Faculty of Education, Department of Primary Education.